

Stenogrammid

XIII Riigikogu, III Istungjärk, infotund

Kolmapäev, 08.06.2016, 13:00

Toimetatud

13:00 Infotund

1. 13:01 Eesti esindaja Euroopa Kontrollikojas
2. 13:06 Okupatsioonide Muuseum
3. 13:13 Saatkondade võrgustik
4. 13:22 Maanteeameti bürood
5. 13:31 Infoleke Välisministeeriumis
6. 13:36 Kultuuritöötajate palk
7. 13:45 Töökorraldus Välisministeeriumis
8. 13:51 Riigieelarve kontrolli erikomisjoni raport

13:00 Infotund

14:57 Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu, austatud valitsusliikmed! Infotund. Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Täiskogu infotunnis viibib 35 Riigikogu liiget.

Infotunnis on valitsusliikmed peaminister Taavi Rõivas, kultuuriminister Indrek Saar ja välisminister Marina Kaljurand. Annan võimaluse esitada iga teema arutelul ühe lisaküsimuse, mitte rohkem, sest küsijaid on kokku kaheksa.

1. 13:01 Eesti esindaja Euroopa Kontrollikojas

14:57 Esimees Eiki Nestor

Esimene küsimus on peaminister Taavi Rõivasele. Kadri Simson, palun!

14:57 Kadri Simson

Lugupeetud Taavi Rõivas! Eesti esindajal Euroopa Kontrollikojas Kersti Kaljulaiul sai ametiaeg läbi 6. mail, aga ta jätkab seal tööd, sest valitsus ei ole suutnud nimetada talle mantlipärijat. Tal ei ole võimalik naasta Eestisse ja vastu võtta uut töökohta. Eelmised valitsused suutsid õigel ajal nimetada Eesti esindaja Euroopa Kontrollikotta, ka teised liikmesriigid on selle ülesandega hakkama saanud. Mida teie ootate?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Ma arvan, et otsus nimetada meie esindajaks seal Kersti Kaljulaid oli omal ajal väga õige otsus. Tegemist on olnud igati väarika Eesti esindajaga. Küllap nimetab ka ametisolev valitsus Eestile väarika esindaja, aga me teeme seda sellises tempos, et arvestame Euroopa Liidu institutsioonide tööaega. Eeldatavalt esitab rahandusminister Sven Sester valitsusele kandidaadi arutamiseks selles ajaraamistikus, et sügisel, kui Euroopa Liidu institutsioonid on valmis korraldama näiteks parlamendikuulamisi, oleks neil võimalik ka Eesti kandidaadi sobivust arutada.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Kadri Simson, palun!

14:57 Kadri Simson

Teie nimetatud rahandusminister Sven Sester käis möödunud aasta novembris välja oma kandidaadi ja kompas tema võimalikku läbimineku. Oli selge, et see kandidaat valitsuse konsensusotsusega esitatud ei saa. Novembrile järgnesid detsember ja jaanuar. Oli selge, et valitsus midagi ei tee. Kolm opositsioonifraktsiooni esimeest saatsid teile kirja soovitusena, et kui te ei suuda konsensuskandidaati leida, siis kuulutage välja avalik konkurss. Nii oleksite te leidnud parima Eesti esindaja ja suutnud tema kandidatuuri märtsiks ära esitada. Ka te ise ütlesite, et märts on tähtaeg. Märts läks mööda, aga te keeldusite konkursi tegemast, ja möödas on ka mai, kui Kersti Kaljulaidi tööaeg oleks pidanud lõppema. Te ütlete nüüd, et aega on sügiseni. See on aasta võrra liiga hilja. Mis on avalikul konkursil viga, miks ei võiks seda kasutada, kui rahandusminister Sven Sester ei loobu kandidaadist, kes konsensusotsusega nimetatud ilmselt ei saa?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Me peame kõiki otsuseid tehes lähtuma kehtivast seadusest ja reglemendist. Seadus ütleb, et otsuse saab teha Vabariigi Valitsus. Kehtiv reglement ütleb, et valitsus saab seda teha üksnes nii, et rahandusminister – mitte keegi teine, vaid ainult rahandusminister – esitab valitsusele arutamiseks kandidaadi, siis valitsus arutab seda ja saab langetada otsuse. Seni ei ole rahandusminister kandidaati esitanud, aga peaministri ja valitsusjuhina eeldan ma, et ta teeb seda selliseks ajaks, et sügisel, kui Euroopa Liidu institutsioonid on valmis teemaga edasi minema, on meie kandidaat neile esitatud.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Heimar Lenk, palun!

14:57 Heimar Lenk

Aitäh! Lugupeetud peaminister! Kuidagi kõhe on kuulata seda selgitust, kui me arvestame, et juba kuus kuud on selle küsimusega tegeldud ja see teema on peaaegu iga päev ajalehtede esikaanel. Kui valitsus ei saa nii lihtsat asja ära otsustada ega käia ühte sammu Euroopa Liidu kodukorra ja ajakavaga, kas siis tähtsamate küsimuste puhul saab üldse loota, et valitsus midagi otsustada suudab? Kas teile ei ole jäänud muljet, et praegu on võimul teovõimetu valitsus?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Õnneks on olukord täpselt vastupidine: kõikides tähtsates küsimustes on valitsus langetanud väga põhimõttelisi otsuseid. Ma kasutan võimalust, et tänada Riigikogu eilse ajaloolise otsuse eest võtta vastu seadus, mille varasemaid versioone arutati parkümmend aastat. Tegemist on väga põhimõttelise seadusega. Ma usun, et te juba aimate, et ma pean silmas haldusreformi seadust. See teema kummalisel kombel kõikidesse teleuudistesse eile ei jõudnudki, aga ma usun, et siin saalis pole küll ühtegi inimest – ei nende hulgas, kes hääletasid poolt, ega ka nende hulgas, kes hääletasid vastu –, kes ei mõistaks selle otsuse ajaloolisust. Ma tänan teid südamest selle eest! Esimest korda Eesti lähiajalooos on parlamendis leitud selge kokkulepe, kuidas halduskorraldust Eestis reformida ja kuidas tagada see, et üle Eesti oleksid inimestele kättesaadavad kvaliteetsed avalikud teenused, ja see, et üle Eesti oleksid tugevad omavalitsused, kes saaksid kõikidele elanikele teenuseid pakkuda. Aitäh teile selle eest!

14:57 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

2. 13:06 Okupatsioonide Muuseum

14:57 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on kultuuriminister Indrek Saarele. Henn Põlluaas, palun!

14:57 Henn Põlluaas

Aitäh! Lugupeetud kultuuriminister! Olete toetanud mõtet nimetada Okupatsioonide Muuseum ümber Vabaduse Muuseumiks ehk Vabamuks. See mõte on leidnud ühiskonnas laialdast hukkamõistu, sest see on märk lugupidamatusest meie ajaloo, vastupanuvõitluse ning kümnete tuhandete inimeste kannatuste vastu okupatsiooniaegse genotsiidi ja venestamispoliitika käigus. Need on asjad, mida ei tohi unustada, ammuigi mitte vabaduse lipu alla peita. Ümbernimetamise kohta on teilt küsitud ka varem, kuid ma küsin nüüd, kas avalikkuse vastuseis ei ole teid pannud oma seisukohta revideerima. Kas teie arvates on käes aeg ka näiteks New Yorgi holokausti muuseum ümber nimetada?

14:57 Kultuuriminister Indrek Saar

Täna väga küsimuse eest! Kõigepealt, nii nagu see ümbernimetamine on leidnud laialdast vastuseisu, nagu te väitsite, on see leidnud ka laialdast toetust. Mina ei ole kaugeltki mitte ainuke avaliku elu tegelane, kes toetab neid plaane, mida Okupatsioonide Muuseumi juhtkond ja nõukogu on pikka aega kaalunud. Kaalutluste tulemusena on olnud üks ettepanek nimetust muuta ja püüda seeläbi potentsiaalset sihtrühma suurendada. Ma olen teiega täiesti nõus, et see, mis puudutab okupatsioonide uurimist ja nende tekkepõhjust, on saanud vähe tähelepanu. See ongi see, mida muuseum on lubanud muu hulgas teha: laiendada nii ekspositsioonipinda kui ka oma tegevuse ulatust ja paremini näidata seda, et okupatsiooni tekkel on tavaliselt kindlad põhjused. Me võiksime ajaloost õppida, mis need põhjused on, ja inimesed peaksid tulema Okupatsioonide Muuseumisse, et seda teada saada. Probleem on selles, et eestlasi käib seal ainult paar tuhat aastas. Kui me tahame, et noorem põlvkond, kes ei ole okupatsiooniga kokku puutunud, sellest kõigest midagi õpiks, siis me peame seda tegevust kindlasti laiendama. See on olnud muuseumi juhtkonna ja nõukogu mõte. Ma usun, et nad on oma valdkonna eksperdid ja tajuvad õigesti, kuidas on võimalik publikut juurde saada. Me tahaksime ju, et nendest asjadest, mida ajaloost on õppida ja mida ajalugu meile õppimiseks pakub, saaksid osa võimalikult paljud. Sellepärast toetan ma seda, kui nad kasutavad selleks võimalikku kuvandi muutmist, et saada muuseumisse ka nooremat põlvkonda. Me kõik peaksime õppima sellest, kuidas okupatsioon tavaliselt alguse on saanud. Ma arvan, et tänasel päeval on seda eriti vaja.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Henn Põlluaas, palun!

14:57 Henn Põlluaas

Aitäh! Sellisel juhul huvitab mind väga teie seisukoht, kuidas muuseumi tänane nimetus Okupatsioonide Muuseum takistab aru saada sellest, mis on okupatsioon, mis on selle põhjused jne. Kuidas aitab paremale arusaamisele kaasa nimetuse muutmine, eriti olukorras, kus valdav osa ühiskonnast on tegelikult selle vastu?

14:57 Kultuuriminister Indrek Saar

Ma ei tea, millisele sotsioloogilisele uuringule te toetute, väites, et valdav osa ühiskonnast on selle vastu. Seetõttu ei oska ma seda ka kommenteerida. Mina ministrina ei saa kindlasti eramuuseumile nime panna. Ei ole mina seda valikut teinud ega pretendeeri sellele ei täna ega ka tulevikus. Küll aga on mul võimalik kas usaldada nende inimeste eksperditeadmisi või mitte. Mina pigem usaldan neid. Ma soovitan teil ja neil, keda te nimetasite väga suureks osaks ühiskonnast, lugeda põhjalikumalt, mida Okupatsioonide Muuseum oma kodulehel kirjutab, miks seda kõike tehakse, miks tahetakse ekspositsiooni laiendada, kasutusele võtta ka Pagari tänava n-ö KGB keldrid, süvitsi minna okupatsioonide uurimisega ja tuua välja, mis protsessid ühiskonnas okupatsioonini viivad. Olen teiega väga nõus, et see teema vajab rohkem tähelepanu. Ma saan lihtsalt aru, et ühiskonnas ei ole justkui piisavalt lahti räägitud, kuidas on kõige praktilisem viis saada ka noorem põlvkond muuseumisse.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Aadu Must, palun!

14:57 Aadu Must

Aitäh, lugupeetud juhataja! Austatud minister! Mul on täpselt samuti mure okupatsioonimuuseumi pärast. Ma näen ka haritlaste ringkonnas protesti muuseumi nimetuse muutmise kavatsuse vastu. Eriti

markantne oli ettepanek muuta selleksaamal nimemuutmiste lainel rahvusraamatukogu Rabamuks, kuigi keegi ei saanud aru, miks seda peaks tegema. Te ütlesite hästi, et eramuuseum tuleb usaldada. Mind huvitab, milline on võimalik riiklike meetmete plaan, et siiski okupatsioonide teemal mälu säilitada. Äsja käis Eesti suursaadik Venemaal Arti Hilpus Tomskis ja pani Tomskimaal hukkunute mälestuskivi juurde pärja. Siis oli juttu, et mälestust sellest kõigest tuleks laiemalt levitada, nii arhiivide abil kui ka publikatsioonide kaudu. Kui eramuuseum seda ei suuda – praegu ei suuda –, siis kas mõnes asjas saaksid appi tulla riik ja meie koos teiega?

14:57 Kultuuriminister Indrek Saar

Mina usun, et seal muuseumis töötavad ja muuseumi nõukokku kuuluvad väga kompetentsed ja laia silmaringiga inimesed. Ma usun, et oma plaane koostades on nad nii siirad kui ka professionaalsed, ja ma usun, et nad tõesti tahavad ja ka suudavad plaane teoks teha.

Mis puudutab seda, kas riik peaks sellesse jõulisemalt sekkuma, siis mulle on muu hulgas saadetud ettepanek, et riik peaks selle muuseumi natsionaliseerima. Mina arvan, et riik ei peaks seda tegema. See oleks isegi natukene kummaline, kui me seda tegema läheksime. Kuid riik saab toetada selle muuseumi tegevust, nii nagu ta aegade jooksul ka teinud on. Samas pean ütlema, et Kistler-Ritso Eesti SA kaudu on investeeritud sellesse muuseumisse oluliselt rohkem, kui on toetanud näiteks riik. Nii et ma arvan, et me peaksime olema nendele eraomanikele tänulikud, et nad selle teemaga tegelevad.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

3. 13:13 Saatkondade võrgustik

14:57 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on välisminister Marina Kaljurannale. Monika Haukanõmm, palun!

14:57 Monika Haukanõmm

Täna, härra juhataja! Hea minister! Koalitsioonileppe järgi tuleb ka Välisministeeriumil kulusid kokku hoida. Te mõni kuu tagasi siin Riigikogus ütlesite, et seisate selle eest, et osa saatkondi sulgeda. Teadupärast ähvardab sulgemine praegu vähemalt nelja saatkonda: Tšehhis, Brasiilias, Portugalis ja Kasahstanis. Teame ka seda, et Välisministeeriumi eelarve on väiksem kui mõni aasta tagasi ja saadikute arv ei ole viimase 13 aasta jooksul suurenenud. Esmapilgul võib-olla tundubki, et saatkondade sulgemine on suhteliselt lihtne tee, aga saatkondi avada on palju keerulisem. Kas see otsus, millised saatkonnad suletakse, on tehtud ja kuidas te sellesse suhtute?

14:57 Välisminister Marina Kaljurand

Ma täna selle küsimuse eest! Vastan kohe, et see otsus ei ole tehtud. Selle otsuse saab teha Vabariigi Valitsus. Küll aga olen ma välisministrina teinud kõik ettevalmistused selleks, et me saaksime hakata valitsuses seda lähiajal arutama. Ma kordan üle need põhimõtted, mille alusel ma oma ettepanekud tegin. Ma lähtusin julgeolekuolukorrast, Eesti majandus- ja ärihuvid kaitse ning Eesti kodanike kaitse vajadusest. Ühegi konkreetse saatkonna kohta ma midagi ütlema ei hakka. See nimekiri, mille teie ette lugesite, ei ole päris korrektne, võrreldes sellega, mida ma tegelikult valitsusele esitada kavatsen. Kommentaariks ütlen niipalju, et tõepoolest on ka Välisministeerium üle vaadanud oma struktuuri ja funktsioonid. Välisministeerium peab nagu kõik teisedki ministeeriumid riigireformi raames oma töötajate arvu n-ö optimeerima. Kui teistel ministeeriumidel on osakonnad, siis Välisministeeriumil on ka saatkonnad n-ö osakonnad, need on osa meie struktuurist. Välisministeeriumi töötajate arv on samal tasemel, nagu see oli enne Euroopa Liitu ja NATO-sse astumist. Samas on meie eelarvevahendid vähenenud: 2010. aastal olid need 0,63% eelarvest, praegu on need 0,47% eelarvest. Seega peame me vaatama komplekselt Tallinnas töötavaid diplomaate, saatkondi, tehnilist kaadrit Tallinnas ja saatkondades. Kõiki neid asjaolusid arvestades teen ma valitsusele lähiajal oma ettepaneku, valitsuses me seda arutame ja pärast seda saan ma konkreetselt öelda, milliseid saatkondi see otsus puudutab.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Monika Haukanõmm, palun!

14:57 Monika Haukanõmm

Täna, härra juhataja! Hea minister! Loomulikult tuleb riigivalitsemist hoida efektiivsena, aga seda ei tohiks siiski teha julgeoleku ja tegelikult ka rahvusvahelise konkurentsivõime tagamise hinnaga. Muidugi, arvestades seda, kui ärev on rahvusvaheline olukord, ja ka seda, et Eesti on lähiajal Euroopa Liidu eesistuja, on selles prioriteetses valdkonnas käpimist võib-olla keeruline toimetada. Aga minu teine küsimus puudutab sedasama, mille kohta ma küsisin ka peaministrilt. Mind huvitab saatkonna sulgemine Budapestis. Mis plaanid teil sellega on? Ajakirjandusest on läbi käinud, et see olevat olnud kuidagi emotsionaalne otsus, vastukäiguna Ungari käitumisele. Kuidas te seda kommenteerite?

14:57 Välisminister Marina Kaljurand

Ma tänan nende küsimuste eest! Ma kinnitan, et mitte ükski Välisministeeriumi struktuurimuudatus ega sealne koondamine ei tule Eesti julgeoleku ja majandushuvide ega kodanike esindamise arvel. Selle koondamislaine ja struktuuri muutmise oleme me saanud ära teha oma töö ümberkorraldamisega. Meil on funktsioone, mille me saame üle anda teistele ministeeriumidele ja mis tegelikult peaksidki olema teiste ministeeriumide funktsioonid, aga mingisugustel põhjustel on seni neid täitnud Välisministeerium. Nii et kindlasti ei toimu see kõik julgeoleku arvel. Loomulikult arvestame me seda, et me oleme aastal 2018 Euroopa Liidu eesistuja, me arvestame julgeolekunõukogu kampaaniat ning seda, et praegu oleme me Euroopa Nõukogu eesistuja. Loomulikult arvestame me kõiki neid fakte. Mis puudutab Ungarit, siis see otsus on tehtud. Ma ei tahaks kommenteerida mitte ühtegi otsust enne, kui ma olen saanud seda arutada oma kolleegidega valitsuses ja valitsus on otsuse teinud. Ma ei välista, et mingil hetkel võime me tulla küsimuse juurde, kas Ungari saatkond taasavada või mitte. Aga see on tulevikuteema, see ei ole täna kõne all.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

14:57 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea minister! Välispoliitiline olukord on järjest tähtsamaks muutumas. Esmaspäeval püüdsime peaministrilt saada vastust mitmele välispoliitikaküsimusele. Tal jäi vastamata ühele küsimusele, millele, ma eeldan, teie oskate vastata. Milline on diplomaatide aktiivne roll praeguses välispoliitilises olukorras? Väga palju tuuakse esile, et me peame looma ärikontakte, aga kui sa suhtled äriteestega või äriettevõtete esindajatega, siis on selgunud probleem, et saadetakse Exceli tabel ja öeldakse, et vaadaku nemad nüüd ise, kuidas nad hakkama saavad. Milliseid suuniseid on andnud valitsus või ministeerium selle kohta, missugune peaks olema saadikute ja üldse diplomaatide roll kohapeal ärikontaktide loomise mõttes?

14:57 Välisminister Marina Kaljurand

Ma tänan teid selle küsimuse eest! Kohe kindlasti ei toimu ei Välisministeeriumi ega saatkondade juhtimine Exceli tabeli põhjal, umbes nii, et saadetakse tabel ja öeldakse, et täitke ära. Seda ei ole kunagi olnud, seda ei ole praegu ja seda ka ei tule. Saadikud esindavad oma riiki välismaal ja nad esindavad oma riiki kõigis valdkondades. Ma nimetasin kolme peamist: julgeolek, majandus ja kodanikud. Ei saa öelda, et üks nendest oleks olulisem kui mõni teine. Tuleb leida tasakaal. Loomulikult on saadikul mõnes riigis suurem funktsioon, sest mõnes riigis on poliitilised barjäärid nii palju kõrgemad, et selleks, et saada poliitilisel tasandil vastu võetud või korraldada äridelegatsioonile sobivaid kohtumisi, peab olema asjasse kaasatud suursaadik. Mõnes teises riigis piisab diplomaatide kaasamisest. Meie töötajad, diplomaadid ja saadikud, on piisavalt professionaalsed, et seda kõike ise hinnata.

Aga ma tahan veel kord kinnitada, et kõigi meie diplomaatide ülesanne on esindada Eestit, teha seda kõige paremal moel ja kõige efektiivsemalt, esindada meie välispoliitika- ja julgeolekuhuviseid ning meie ettevõtjaid, aidata meie ettevõtjaid ning abistada meie kodanikke. Sellest ei ole mingisugust taganemist ka pärast seda, kui me peame mõne saatkonna sulgema. Sellisel juhul jätkame me tööd Tallinnast ning teistest pealinnadest kaasakrediteeringute kaudu, mis on ka normaalne rahvusvaheline praktika. Kui

me vaatame laiemalt, siis Eesti ei ole ainuke riik, kes vaatab üle oma saatkondade võrku. Sisuliselt teeb seda kogu maailm, seda teevad Euroopa Liidu liikmesriigid ja teised riigid. Aga ma olen kindel, et diplomaatia kui selline ei kao kunagi ära ja otsekontaktid inimeste vahel on asendamatud. Kui nendega ei saa alati välispoliitikat muuta, siis kindlasti aitavad need kaasa sellele, et oma seisukohti selgitada ja teist poolt paremini ära kuulata.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

4. 13:22 Maanteeameti bürood

14:57 Esimees Eiki Nestor

Küsimuse peaminister Taavi Rõivasele esitab nüüd Tarmo Tamm. Palun!

14:57 Tarmo Tamm

Aitäh, lugupeetud juhataja! Hea peaminister! Koalitsioonilepingu kohaselt on valitsus lubanud maale luua uusi töökohti. Tegelikult on hoopis vastupidi ja töö leidmine maal läheb järjest raskemaks. Maapiirkondadest on kadunud postkontorid, pangakontorid ning mõnel pool isegi pangaautomaadid. Aga see selleks. Elu maal läheb järjest hullemaks, sest maakonnahaiglatest kaotatakse ära eriarstide vastuvõttud, selle asemel pannakse käiku patsiendibussid, mis hakkavad inimesi regionaalhaiglatesse vedama. RMK on otsustanud kaotada 38 töökohta, nendest 27 on olnud otseselt maal, need on metsnike töökohad. Suletakse 1000-pealisi veisefarme ja põllumehed kaotavad järjest enam töökohti. Kõige lõpuks on Maanteeametile antud ülesanne vähendada sellel aastal 50 töökohta ja Maanteeamet on asunud sulgema kohalikke büroosid. Alates 1. juulist suletakse Põlva, Jõgeva ja Valga büroo.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Küsimus, palun, Tarmo Tamm!

14:57 Tarmo Tamm

Millistel kaalutlustel on valitsusel plaan bürood sulgeda ja millised tagajärjed maaelule sellest tulenevad?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Kõigepealt, nii nagu juba hea tava on, oli teie küsimuses ka seekord ohtralt väiteid, mis õnneks tööle ei vasta. Nimelt ei ole Maanteeamet otsustanud teie nimetatud büroosid sulgeda. Nad on küsinud kohalike omavalitsuste arvamust, mida need arvavad sellest, kui töö ümber korraldada selliselt, et osa teenuseid oleksid digitaalsed.

Aga ma saan selle kohta öelda, et mis tahes ümberkorraldus avalike teenuste osutamisel peab olema hästi planeeritud, hästi põhjendatud ja ka selgitatud. Praegu näeme me, et on tekkinud infomüra, ja sellest tuleb minu hinnangul teha omad järeldused. Enne kui hakata konkreetseid otsuseid tegema – kui Maanteeamet neid üldse otsustab teha –, tuleb väga selgelt avalikkusele selgitada, mis see plaan on, miks see on mõistlik ja kuidas tagatakse see, et kohapeal oleksid teenused inimestele kättesaadavad. Iseenesest, kui on võimalik osa teenuseid muuta digitaalseks ja säästa sellega inimeste jalavaeva, sest nad ei pea enam riigiasutustes käima, siis on see ju inimeste seisukohast loomulikult positiivne. Aga peab olema tõesti veendumus, et need konkreetsed teenused on digitaalselt kõigile inimestele kättesaadavad. Alles oli aeg, kui inimesed pidid juhilubade saamiseks, auto arvelevõtmiseks ja veel mitmel põhjusel füüsiliselt Maanteeametisse kohale minema. Nüüd on enamikku neist teenustest võimalik kasutada interneti ja ka posti teel. Ma usun, et see suund on iseenesest olnud õige, sest seetõttu on inimestel olnud vähem vajadust riigiasutustes käia.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Tarmo Tamm, palun!

14:57 Tarmo Tamm

Aitäh! Lugupeetud peaminister! See oli üle hulga aja üks konstruktiivne vastus. Aga ma toon teile konkreetse näite. Põlva büroos käis eelmisel aastal 9000 klienti ehk 9000 inimesel oli vaja kohapeal see teenus kätte saada. Tehti 6500 toimingut, büroo käive oli 310 000 eurot, sellest tegevuskulud olid 140 000 eurot ja riigile teeniti seega puhastulu 170 000 eurot. Kui riik teenis Põlva piirkonnast ja büroost lisaraha, siis miks peaks riik nüüd selle büroo sulgema? Ettevõtjale muutuvad need toimingud kulukamaks, ka inimestele muutuvad kulukamaks. Nende büroode alleshoidmine on üks võimalus, kuidas riik saaks maapiirkonnal elu sees hoida. Kas te lubate, et nende büroode sulgemine sellel kevadel päevakorraile ei tule?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Nagu ma ütlesin, tegemist on otsusega, mis on Maanteeameti juhi pädevuses. Aga mulle on Maanteeameti asejuht kinnitanud, et kõik need plaanid arutatakse avalikkusega põhjalikult läbi. See, millest tekkis suur uudis, oli tegelikult kohalike omavalitsustega arutelu algatamine. See on olnud Maanteeameti asejuhi sõnum mulle. Kui me mõtleme kogu pildi peale, siis ma arvan, et ka teie toetate seda, et kui me saame osa teenuseid teha inimestele mugavaks, sest nad saavad kasutada digitaalseid lahendusi, siis on see ju positiivne. Kui inimene ei pea näiteks üldse Maanteeameti büroosse või ka mõnda muusse riigiasutusse kohale minema, siis on see positiivne. Aga need teenused, mille saamiseks on vaja kohale minna, näiteks sõidueksamit sooritamine – väga raske on anda sõidueksamit kohale minemata –, peavad olema tagatud ikkagi seal, kus inimesed elavad. See on see ratsionaalne pool. Räägin veel digitaalsetest teenustest. Ma olen seda näidet ka varem Riigikogu ees toonud, aga see on iseloomulik näide selle kohta, miks Maanteeametis käiakse nüüd võib-olla vähem. Vanasti pidi Maanteeametis kohapeal tegema fotoputkas endast pildi autojuhilubade jaoks, mis siis läks Maanteeameti süsteemi ja sealt lubadele. Nüüd, kui automaatselt kasutatakse teie ID-kaardi pilti, mille te olete juba niikuinii teinud, te sellesse Maanteeameti putkasse pilti tegema enam minema ei pea. Ma arvan, et lõppkokkuvõttes on see, kui te saate endale load postiga tellida, mugav. Ega eesmärk omaette ei ole see, et käia mööda riigiasutusi ja teha igal pool endast pilti.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Peeter Ernits, palun!

14:57 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea peaminister! Ma võiksin sama juttu rääkida Jõgeva büroost. Ma küsingi, ega Jõgeva bürood ei oota sel aastal kinnipanek. Aga mu küsimus on veel laiem. Me alustame riigireformi ettevalmistamist. Kas ei peaks enne riigireformi kavas kokku leppima ning alles siis andma ministeeriumidele ja ametitele võimaluse hakata ennast reformima? Või on õige tee see, et iga ametkond reformib ennast ise ja pärast vaatame, kuidas riigireformi kokku saab?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Praegu on tegemist ametkonna enda initsiatiiviga, kuidas oma tööd otstarbekamalt korraldada. Aga ma kordan: mulle on kinnitatud, et väidetavaid otsuseid büroode sulgemise kohta ei ole tegelikult tehtud, vaid praegu ollakse arutelufaasis, kui küsitakse omavalitsusjuhtidelt, mida nemad arvavad võimalusest, kuidas neid teenuseid tulevikus kättesaadavana hoida, ja millised on nende arvates parimad lahendused.

Kui rääkida riigireformist tervikuna, siis meil on plaanis veel sel suvel võtta süstemaatiliselt ette riigihalduse ministri koostatud audit. Me vaatame laiemalt ka seda, kas kõikidel riigiasutustel peavad olema eraldi bürood eri kohtades või saab sünergiaid tekitada nii, et inimene saab minna näiteks riigimajja või maavalitsusse, kus on nii Maanteeameti kui ka muude ametite teenused inimesele kättesaadavad, ega ole enam mitut asutust, mille vahet inimene peab jooksuma. Teine asi, mida me paralleelselt teeme, on see, et kui ikkagi on võimalik peale juba nimetatud autojuhilubade kättesaamise muuta ka näiteks registreerimisnumbri vahetus (see käib ka mõne muu levinuma Maanteeameti teenuse kohta) selliseks, et registreerimisnumbrit oleks võimalik taotleda internetis ja kätte saada posti teel, otse koju, ilma kuhugi füüsiliselt minemata, siis ma arvan, et selles suunas liikumise poolt on ka opositsiooniliikmed ja seda tasub igal juhul teha. Kordan veel: eesmärk ei ole inimesi mööda riigiasutusi jooksutada, vaid see, et inimesed saaksid teenuse kätte.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

5. 13:31 Infoleke Välisministeeriumis

14:57 Esimees Eiki Nestor

Järgmisele küsimusele tuleb vastata välisminister Marina Kaljurannal. Mart Helme, palun!

14:57 Mart Helme

Aitäh, härra eesistuja! Proua minister! 1. veebruaril 2016 ilmus Eesti Päevalehes ja Delfis Vahur Kooritsa artikkel Eesti-Vene piirilepingust. Selle juures kasutati illustratiivse materjalina minu omal ajal Moskvast saadetud memosid. Mõne memo peal oli näha ka registraatori suurelt ja rasvaselt kirjutatud sõna "Konfidentsiaalne". Nendest illustratiivsetest materjalidest on näha, et need on maha pildistatud põlve pealt. Kuidas said konfidentsiaalsed dokumendid sattuda ajakirjaniku kätte? Mul on veel üks täiendus. Nimelt, kaks aastat tagasi kirjutas üks minu üliõpilane töö Eesti-Vene piirilepingust ja pöördus Välisministeeriumi poole palvega toleaegseid dokumente kasutada. Talle teatati, et need on salastatud, ja nende kasutamise võimalusest keelduti. Kuidas te seda kommenteerite?

14:57 Välisminister Marina Kaljurand

Ma tänan teid selle küsimuse eest! Täpsustuseks ütlen, et jutt on ikka nendetsamadest teie koostatud memodest, mis avalikustati Delfis juba 2013. aastal. Välisministeeriumi diplomaatide koostatud memod on tavaliselt mõeldud asutusesiseseks kasutamiseks. Memole tehakse selle kohta märge, mis kehtib kuni viis aastat. Nagu te väga õigesti ütlesite, sellist märget nagu "Konfidentsiaalne" asutusesisesena ei ole olemas, see oli tõesti suvalise ametniku illustratiivne märge, mille ta dokumendile lisas. Mis puudutab asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud dokumente, siis asutuse juht võib viie aasta kaupa pikendada seda nõuet, et need on mõeldud ainult asutusesiseseks kasutamiseks, aga võib seda ka mitte pikendada, kui selleks ei ole mõjuvat põhjust. Teie koostatud memod ei anna mingisugust põhjust, et need tuleks veel täna kuulutada asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud dokumentideks. Nendele dokumentidele on olemas juurdepääs kõigil, kes soovivad tulla Välisministeeriumisse ja nendega arhiivis tutvuda.

Mis puudutab teie teist küsimust, siis konkreetseid asjaolusid teadmata ei hakka ma spekulerima, millega tegemist oli. Kui te annate mulle konkreetsed faktid, siis ma vastan teie küsimusele.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Mart Helme, palun!

14:57 Mart Helme

Aitäh! Esiteks, Eesti Päevaleht ja Delfi ei ole ilmselt Välisministeeriumi-sisesed asutused. Teiseks, 1996. ja 1997. aastal, kui mina neid memosid kirjutasin, oli kasutusel märge "Konfidentsiaalne". Tol ajal sellist salastamise gradatsiooni, nagu tänapäeval kasutatakse, lihtsalt ei olnud. Nii et teie vastus on kontekstist ja ajast välja kistud. Kolmandaks, lisaküsimus on see, et üks inimene, kelle nime ma siin avalikult nimetama ei hakka, tegi Välisministeeriumile veebruari algul avaliku teabe nõude sellessamas küsimuses, aga sellele ei ole Välisministeeriumist siiani mitte mingisugust vastust tulnud. Kuidas te seda kommenteerite?

14:57 Välisminister Marina Kaljurand

Ma tänan teid selle küsimuse eest! Tõepoolest, siis, kui teie olite diplomaat, ei kehtinud seaduse praegune redaktsioon. Kui avaliku teabe seadus hakkas kehtima, vaadati kõik varem koostatud dokumendid üle. Kõik need dokumendid märgistati avaliku teabe seaduse järgi ehk asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud dokumentidena. Märget "Konfidentsiaalne" ei ole sellele teie koostatud dokumendile mitte mingisugust põhjust panna, sest see on tavaline memo, see oli asutusesiseseks

kasutamiseks mõeldud dokument, millel ei ole nüüd enam ka seda piirangut. Kui ma ei eksi, siis üks EKRE liige tõepoolest palus juurdepääsu nendele dokumentidele. Me olime valmis talle seda andma, aga ta tagasi ei tulnud.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Martin Helme, palun!

14:57 Martin Helme

Aitäh! Selle teie viimase vastuse peale ma kosten, et ta ootab tänaseni Välisministeeriumist ükskõik millist kontaktivõtmist või vastust. Aga millal võeti maha see piirang "Asutusesiseseks kasutamiseks" nendelt konkreetsetelt dokumentidelt, mis veebruaris avaldati Delfis ja mis teie sõnul on needsamad dokumendid, mis on ka varem avaldatud? Vaid veidi varem – mitte küll mitu kuud, vaid mõni aasta varem – ei saanud nendele dokumentidele ligi ka teadusuuringu eesmärgil. Millal konkreetsetelt see piirang maha võeti?

14:57 Välisminister Marina Kaljurand

Ma tänan teid selle küsimuse eest! Kui see lugupeetud EKRE liige vaatab praegu seda ülekannet, siis ma ütlen talle, et, jah, ta on väga oodatud Välisministeeriumisse dokumentidega tutvuma. Kui ta oma avalduse sisse andis, siis teda ka informeeriti, mismoodi ta võib tulla dokumentidega tutvuma. Mis puudutab avaliku teabe seaduse järgi pandud märke mahavõtmist, siis seda otsustas asutuse juht 2013. aastal. Sellel ajal, kui mina olen välisminister olnud, seda märget selle dokumendi peal ei ole olnud.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

6. 13:36 Kultuuritöötajate palk

14:57 Esimees Eiki Nestor

Krista Aru küsimus kultuuriminister Indrek Saarele. Palun!

14:57 Krista Aru

Aitäh, härra juhataja! Austatud minister! Kultuuritöötajate palga kohta on kurb ja isegi piinlik küsida. Aga vaadates riigi eelarvestrateegiat järgmisteks aastateks, nägin rõõmuga, et nende prioriteetsete valdkondade hulgas, kus palk peab tõusma, on ka kultuurivaldkond. Tõsi, see tõus on ainult 2%. Kuidas ja kus te seda 2% saate kasutada, millises osas kultuuritöötajate palgast? Kas teil on veel lootust, võimalust ja tahtmist seda protsenti suurendada, kultuuritöötajate palgaga tõesti otsustavalt tegelda?

14:57 Kultuuriminister Indrek Saar

Aitäh, hea küsija, ühiselt jagamast seda muret, mis puudutab kultuuritöötajate palka! Riigi eelarvestrateegia menetlemisel lepitati kokku garanteeritud lisavahendid palgatõusuks prioriteetsetes valdkondades ja see on tõepoolest 2%. Sel teemal oli väga pikk ja põhjalik arutelu, sest üks riigi eelarvestrateegia kokkusaamine, nii et kõik oleks tasakaalus, ole alati pingeline. Mis puudutab konkreetsetelt palgateemat, siis selle juurde tullakse 2017. aasta eelarvet menetledes tagasi. August ja september on see aeg, kui valitsus arutab 2017. aasta eelarve projekti. Ma väga loodan, et mitte ainult mina ei tähtsusta selles valitsuses piisavalt kultuuritöötajate palga tõstmise vajadust, sest meie tänane seis – hoolimata sellest, et meil õnnestus küll sellel aastal teha üks suur samm edasi ja kõrgharidusega kultuuritöötaja miinimumpalk tõusis 13,5%, st 731 eurost 830-ni – on selline, et olukorras, kus Eesti keskmine palk on ligi 1100 eurot, on vahe kultuuritöötajate palgaga 30%. Me räägime kõrgharidusega kultuuritöötajatest. Ma väga loodan, et valitsus, arutades järgmise aasta riigieelarvet ja palgatõusuvõimalusi, annab endale aru, et rahvusriigi olemasolu mõte on see, et me

saame siin vabalt harrastada endale armast kultuuri. Ilma selleta ei ole sellel riigil väga mõtet. Kultuuri ei ole aga võimalik harrastada, kui ei ole kultuuriga tegelevaid inimesi. Nii et lähen läbirääkimistele siira sooviga, et kultuuritöötajate palk tõuseks.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Krista Aru, palun!

14:57 Krista Aru

Aitäh, härra juhataja! Aitäh vastuse eest, austatud minister! Ma jätkan. See 2% on praegu lihtsalt strateegias garanteeritud summa. Aga kui teil õnnestub läbirääkimiste käigus saada sellele väga vajalikku lisa, siis kas see läheks eelkõige kõrgharidusega kultuuritöötajate palga tõusuks? Meil on paljudes kultuuriasutustes väga häid spetsialiste, kellel ei ole ettenähtud kõrgharidust, aga kes on asendamatud. Kas asutused saaksid seda lisanduvat raha kasutada ka nende palga tõstmiseks? Kuidas ministeerium seda suurt pilti näeb?

14:57 Kultuuriminister Indrek Saar

Tänan! Hea meelega täpsustan. Olen esitanud rahandusministrile kaks lisataotlust kultuuritöötajate palga kohta, kokku järgmiseks aastaks mahus 9,1 miljonit eurot. Selle raha üks osa, mis on mõeldud üleüldiseks 10%-liseks palgatõusuks, tagaks selle, et kultuuritöötajate palk mingilgi määral nihkuks lähemale Eesti keskmisele, ka valitsussektori keskmisele palgale, mis on oluliselt kõrgem kui kultuuritöötajate palk. Teine osa sellest annab võimaluse liikuda selles rütmis, milles me oleme kokku leppinud "Kultuur 2020-s": aastaks 2020 peab kõrgharidusega kultuuritöötaja palk olema vähemalt Eesti keskmise palga tasemel. See eeldab, et me ka järgmisel aastal peame miinimumi tõstma 13,5%. Need on need sammud, mis ei peaks murdma riigieelarve kaela, aga mis annaksid võimaluse seatud eesmärkidest kinni pidada. Ma väga loodan, et valitsus niimoodi ka käitub, ja loodan, et kolleegid toetavad seda. Tuletan ka neile meelde, mida ütles ühel väga keerulisel hetkel Winston Churchill. Kui talle tehti ettepanek, et sõjakulutuste suurendamiseks võiks vahendeid võtta ajutiselt kultuuri arvelt, lausus ta, et mitte mingil juhul, sest mis mõtet oleks siis sõdida.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Andres Ammas, palun!

14:57 Andres Ammas

Lugupeetav eesistuja! Lugupeetav minister! Tuleval sügisel käivitub hea ja vajalik programm huvihariduse edendamiseks, selle kavandatud maksumus on vist 15 miljonit eurot. Huviharidusõpetajatele ja ringijuhtidele maksab palka kohalik omavalitsus. Kas selle programmi vahenditest saab ka nende palka tõsta?

14:57 Kultuuriminister Indrek Saar

Aitäh veel ühte väga olulist teemat tõstatamast! Kui me räägime kõrgharidusega kultuuritöötajatest, siis me peame teadupärast silmas neid, kes töötavad riigisektoris ja keda on umbes 4000. Aga on veel mitu tuhat inimest, kes saavad palka kohalikult omavalitsuselt. Kohalik omavalitsus võib ka näiteks osta huvitegevusteenust kolmandast sektorist ja maksta sedapidi nendele inimestele palka. Noorte huvitegevuse toetusüsteemi kontseptsioonist, mis käivitub 2017. aasta 1. septembrist, tuleneb lisaraha, mida on planeeritud riigieelarvesse kuus miljonit eurot. 2018., 2019. ja 2020. aastal on ette nähtud juba 15 miljonit eurot aastas, kuna siis on tegemist terve aastaga. Kindlasti on see üks võimalustest. Ma loodan, et selle tulemusel võiksid kohalikud omavalitsused tõsta nende inimeste palka, kes töötavad huvitegevuses ja ka kultuurivaldkonnas. Loomulikult, mis puudutab kohalikult omavalitsuselt palka saavaid kultuuritöötajaid, siis see ei ole ainult huvitegevuse küsimus, sugugi kõik nendest inimestest ei ole hõivatud huvitegevuses. Ma loodan, et lisavahendid, mis on haldusreformi käigus kokku lepitud kohalikele omavalitsustele eraldada, annavad võimaluse kultuuritöötajate palka tõsta. Loomulikult, haldusreformi mõte on ju kohalike omavalitsuste võimekust parandada. See võimekus peaks kajastuma ka selles, et kohalik omavalitsus, olles osa riigist, suudaks riigisektoriga palkade mõttes ühte sammu astuda. Nii et ma väga loodan, et kui TALO teeb järgmine kord kohalike

omavalitsuste esindajatele ettepaneku asuda palga üle läbi rääkima, siis sellele järgnevad reaalsed läbirääkimised ja kohalikud omavalitsused on võimelised hakkama fikseerima mingit miinimumtaset, millest vähem ei tohiks selles sektoris palka maksta.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

7. 13:45 Töökorraldus Välisministeeriumis

14:57 Esimees Eiki Nestor

Nüüd esitatakse küsimus välisminister Marina Kaljurannale. Jaak Madison.

14:57 Jaak Madison

Aitäh! Hea välisminister! Teatavasti on lähenemas presidendivalimised, kampaania kogub pidevalt hoogu, samuti on mitmel kandidaadil juba olemas kampaaniameeskond. Avalikus meediaruumis ilmunud info põhjal kuuluvad teie kampaaniameeskonda ka Välisministeeriumi kantsler Rainer Saks ja teie nõunik Välisministeeriumis Priit Kallakas. Kas te saate kinnitada, et nad on teie kampaaniameeskonnas? Kuidas see mõjutab nende töökohustuste täitmist Välisministeeriumis? Kas te ei näe potentsiaalset huvide konflikti, kui Välisministeeriumi palgal olevad isikud pühendavad osa oma tööajast teie isiklikule presidendivalimiste kampaaniale?

14:57 Välisminister Marina Kaljurand

Ma tänan teid selle küsimuse eest! Kinnitan kohe, et Välisministeeriumi kantsler Rainer Saks ei ole mingit moodi seotud ei minu kampaaniaga ega üldse presidendikandidaadi kandidaadi võimaliku kampaaniaga. Rainer Saks on Välisministeeriumi kantsler ja tegeleb ainult Välisministeeriumi kantsleri tööülesannetega.

Mis puudutab minu välispoliitilist nõunikku Priit Kallakast, siis tema on karjääridiplomaat, kes aitab mul korraldada välisministri tööülesannetest tulenevaid kohtumisi. Jah, Priit on avaldanud valmisolekut mind tööst vabal ajal vabatahtlikuna aidata, mille eest ma olen talle tänulik. Jah, ma olen kasutanud tema teeneid väljaspool tööaega, kui ta on vabatahtlikult aidanud lahendada küsimusi, mis on seotud minu kandidaadi kandidaadiks olemisega.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Jaak Madison, palun!

14:57 Jaak Madison

Aitäh, austatud Riigikogu spiiker! Hea välisminister! Nagu ma aru sain, lükkate te ümber Eesti Ekspressis ilmunud väite, nagu Välisministeeriumi kantsler töötaks teie kampaaniameeskonnas. Selle üle on mul ainult hea meel. Nüüd teine küsimus. Ma küsin lihtsalt info saamise mõttes, kuna ühiskonnas on tekkinud diskussioon ja selle teema vastu on põhjendatud avalik huvi. See puudutab seda, et on redigeeritud teist rääkivat Vikipeedia lehte. Kes sellega täpsemalt tegeles ja kas see toimus väljaspool tööaega?

14:57 Välisminister Marina Kaljurand

Ma tänan teid selle küsimuse eest! Jah, mul ei ole kampaaniameeskonda kui sellist. On mõned vabatahtlikud, kes annavad mulle nõu ja kes mind aitavad. Mitte ükski nendest ei ole sunnitud seda tegema, nad ei ole kampaaniameeskonna liikmed. Kordan veel kord, et see jääks kõlama: mul ei ole kampaaniameeskonda, tegemist on vabatahtlikult seda tööd tegevate inimestega.

Mis puudutab Vikipeedia artiklit, täpsemalt, välisministrit puudutavat artiklit seal, siis selleks, et kõrvaldada sealt valeandmed, redigeeris seda Välisministeeriumi avalike suhete osakond. Jah, ma tunnistan, et ma ei osanud varem sellele artiklile tähelepanu pöörata. Esimest korda hakkasin ma seda

süvenenult lugema siis, kui minult hakati selle artikli kohta küsima ja ilmnes, et seal on väga palju valeandmeid. Jah, neid andmeid on Välisministeeriumi avalike suhete osakond redigeerinud, kuna välisministrina pean ma seisma selle eest, et ka Vikipeedias oleksid minu kohta ainult õiged andmed.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Aadu Must, palun!

14:57 Aadu Must

Aitäh, lugupeetud juhataja! Austatud välisminister! Üleeile oli lugupeetud peaministril võimalus siinsamas saalis rääkida Eesti välispoliitikast. Ta tegi seda nii sümpaatselt, et ei laskunud välisministri spetsiifilisse töövaldkonda. Küll aga sai selgemaks mitu üleüldist valitsuse tasemel tehtud poliitilist otsust. Oluline on see, et Euroopa Liidu riikide vahelised suhted ei ole mitte enam klassikaline välispoliitika, vaid neil suhetel on oma spetsiifika. Sellel taustal esitasin ma ühe küsimuse mõne saatkonna kohta, millest on täna juttu olnud. Aga nüüd tulen sama küsimuse juurde teisest otsast. Ikka ja visalt käivad jutud Eesti saatkonnast Kasahstanis ja selle sulgemisest. Teiselt poolt oodatakse Euroopa Liidu teadusringkondades, et meie eesistumise ajal võiks olla üks prioriteet idapartnerluspoliitika. Kujutage ette, Euroopa teadlased usuvad, et meil on suurem potentsiaal! Kas sellel taustal võiks saatkonna sulgemine olla tõenäoline?

14:57 Välisminister Marina Kaljurand

Ma tänan sind selle küsimuse eest! Tõepoolest, pärast seda, kui Eesti sai Euroopa Liidu liikmesriigiks, on meie välispoliitika muutunud. Paljud küsimused, mis olid enne välispoliitilised teemad, on praegu Euroopa Liidu sisepoliitika, olgu selleks majandus, põllumajandus, keskkond vms. Euroopa Liidu liikmesriigi klassikaline välispoliitika on see, mis jääb väljapoole Euroopa Liitu, st suhteid kolmandate riikidega. Ma täpsustan, et Euroopa Liidu idapartnerluspoliitika hõlmab kuut riiki: Gruusiat, Ukrainat, Moldovat, Armeeniat, Aserbaidžaaani ja Valgevenet. Kesk-Aasia riigid idapartnerluspoliitika alla ei kuulu. Saatkondade sulgemise üle ei hakka ma spekuleerima, sest nagu ma juba sellekohasele küsimusele vastates ütlesin, olen ma valmis arutama seda Vabariigi Valitsuses ja kohe, kui Vabariigi Valitsus on otsuse vastu võtnud, olen ma valmis seda teile tutvustama. Aga ma võin kinnitada, et enne ettepaneku tegemist konsulteerisin ma ettevõtjatega, mitme organisatsiooniga ja ka Riigikoguga. Seetõttu on see protsess võtnud rohkem aega, kui ma oleksin alguses tahtnud.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

8. 13:51 Riigieelarve kontrolli erikomisjoni raport

14:57 Esimees Eiki Nestor

Nüüd küsimus peaminister Taavi Rõivasele. Andres Ammas, palun!

14:57 Andres Ammas

Lugupeetav eesistuja! Lugupeetav peaminister! Riigieelarve kontrolli erikomisjon Kristjan Kõljala eestvedamisel on saanud valmis suurepärase dokumendi, raporti fiskaalpoliitikast. See on küll üsna värske dokument, nii et ma mõistagi ei tea, kas te olete jõudnud seda täpsemalt uurida või kas teie abilised on saanud seda teha. Küsin teie käest, milline on teie seisukoht selle raporti suhtes. Millised on valitsuse tegevused ja sammud selle raportiga seoses? Kas järgnevad reaalsed tegevused?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Jah, ma olen selle raporti järel dustega üldjoontes kursis. Mulle jäi nendest järel dustest silma nii mõnigi asi, millega ma ka ise näiteks rahanduskomisjoni esimehena kokku puutusin. Kas või see, et riigieelarve seletuskirja saab alati veelgi selgemaks teha, selleks et parlamendiliikmetel oleks teemast võimalikult hea ülevaade. Ma arvan, et mõni järel dus on tulenenud ka sellest, et võib-olla ei ole iga päev oldud eelarve koostamise juures, seetõttu saaks mõnele küsimusele, miks asjakorraldus on just selline,

nagu see on, küllaltki kergesti vastata. Aga jah, ma olen üsna kindel, et siit on võimalik leida nii mõnigi ettepanek, mille võiks ellu viia. Veel, kui tuua üks näide peale selle seletuskirja näite, siis ma arvan, et igati mõistlik oleks, kui Riigikogu oma komisjonide kaudu tunneks juba kevadel huvi konkreetsete valdkondade eelarve tegemise vastu. Näiteks on kultuurikomisjonil alati võimalik kutsuda kultuuriminister ja ka rahandusminister kultuurivaldkonna eelarvet tutvustama, eeldusel, et ollakse juba sellises faasis, kus eelarve hakkab piirjooni võtma. Siis saab küsida, millised on kultuuriministri prioriteedid valitsuses jne. Seda, ma arvan, oleks mõistlik teha. Euroopa Liidu asjade komisjon on varem teinud ja küllap teeb ka tulevikus ülevaateid Euroopa Liidu raha kasutamisest. Ma ka ise omal ajal komisjoni juhina kutsusin ministreid järjest komisjoni ette, et nad selgitaksid, millises seisus meetmed on, millised on plaanid ja kuidas on raha kasutatud. Ma arvan, et seda tasub teha ka nüüd. Ma usun, et suvi on selleks päris hea aeg.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Andres Ammas, palun!

14:57 Andres Ammas

Õiguskantsler Ülle Madise tuletas meile kõigile kümmekond päeva tagasi Postimehes meelde lihtsat tõde, et valitsus allub Riigikogule, mitte vastupidi. Praktikas on aga põhiseaduslik tähtsuse järjekord segamini läinud ja seda ei vaevuta enam sõnadeski varjama. Ka selles raportis tulevad esile Riigikogu ja valitsuse rollid eelarvepoliitikas, eriti võib-olla eelarvestrateegia kujundamisel. Te olete saanud elus proovida mõlemat ametit, nii riigikogulase kui ka peaministri oma. Milline on teie hinnangul praeguse valitsuse ja Riigikogu roll fiskaalpoliitikas, kas need on tasakaalus, kas siin oleks vaja teha muudatusi?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Ma olin Riigikogu liige ligi kaks korda kauem, kui ma olen olnud valitsuses. Ma olen veendunud parlamentaarse demokraatia toetaja, pean parlamendi rolli väga oluliseks. Kuivõrd mul on olnud võimalus töötada kaks aastat rahanduskomisjoni juhina ja lisaks veel natuke vähem kui kaks aastat rahanduskomisjoni liikmena, siis ma usun, et mul on küllalt hea ülevaade, millised on rahanduskomisjoni kui eelarve eest vastutava Riigikogu komisjoni võimalused eelarveprotsessis kaasa rääkida. Ma arvan, et kõige parem viis kaasa rääkida on see, kui regulaarselt nõutakse valitsusliikmetelt aru. Ma siiski ei ole nõus teie hinnanguga, et praktikas valitsus parlamendile kuidagi ei allu. Vastupidi, valitsusel ei ole mingit võimalust nõuda parlamendiliikmetelt aru, aga parlamendiliikmetel on alati võimalik valitsuselt aru nõuda. Nii on ka parlamendikomisjonidel alati võimalik kas konkreetse valdkonna ministrit või rahandusministrit välja kutsuda ja nõuda selgitusi, miks just sellised otsused tehtud on. Praegu ametis olev valitsus on eelarve tegemisel muutnud veel seda, et kevadel korraldasime me esimest korda peaministri juures lisakohtumisi, enne rahandusministri kohtumisi, kus me käisime läbi kõik valitsusliidu olulisemad prioriteedid ja seisime ministritega hea selle eest, et rahaline kate nendele oleks eelarves olemas.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Andres Herkel, palun!

14:57 Andres Herkel

Aitäh, härra esimees! Austatud peaminister! Kas valitsusel on kavas ka riigieelarve baasseadust muuta? Kas on kavas seda muuta sellisel viisil, et Riigikogu liikmed saaksid rohkem võimalusi kaasa rääkida ning eelarvest saaksid kergemini aru mitte ainult Riigikogu liikmed, vaid ka normaalselt haritud Eesti kodanikud? Praegu on see dokument väga krüptiline. Kas selline kava on valitsusel olemas või peaksime selle alkatama meie siin Riigikogus?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Ma siiski usun, et seletuskirja ülevaatlikumaks muutmisega – seda on viimase viie või kuue aasta jooksul korduvalt tehtud – on ka selle kvaliteet paranenud. Aga ma olen nõus, et alati saab teha veel paremini. Kui teil parlamendiliikmena on konkreetseid ettepanekuid, mis vajaks seletuskirjas veel täpsemat lahtiseletamist, siis on need loomulikult oodatud. Ma arvan, et seletuskirja selgemaks

muutmiseks ei ole vaja seadust muuta, pigem on see töökorralduslik küsimus. See valmisolek peab Rahandusministeeriumil igal juhul olema, sest kokkuvõttes on see ka valitsuse huvi, et parlamendiliikmed saaksid eelarve nüanssidest võimalikult täpse ülevaate, et nad saaksid aru, millised on olnud valitsuse kaalutlused nende otsuste tegemisel. Uskuge mind, lõviosa nendest valikutest on sellised, mille taga on tegelikult väga selged ja argumenteeritud põhjendused. Küsimus on selles, kuidas võimalikult kompaktses mahus tuua need põhjendused parlamendiliikmete ette, et nad oleksid samas inforuumis valitsusliikmetega, kellel iga päev nende teemadega tegeldes ja eelarvemenetluse sees olles võib olla teatud informatsioonieelis. Seetõttu tulebki rõhuda sellele, et kogu see info, mis on olemas valitsusel, saaks võimalikult selgelt kirja pandud ka parlamendiliikmete jaoks. Kui on konkreetseid ettepanekuid, siis ma palun need edastada Rahandusministeeriumile. Ma olen täiesti kindel, et Rahandusministeerium suhtub nendesse tõsiselt.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu, seda juhtub harva, et kõik kaheksa registreeritud küsimust saavad lõpuni arutatud. Aitäh, peaminister, välisminister ja kultuuriminister, heade vastuste eest! Aga need said võimalikuks ainult tänu sellele, et Riigikogu liikmetel olid väga head küsimused. Infotund on lõppenud.